

DÉVAVÁNYA VÁROS
ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM
2006-2010

Tartalomjegyzék

- 1. Bevezető**
- 2. Helyzetelemzés**
 - 2.1. Településünk általános jellemzői**
 - 2.2. Foglalkoztatás**
 - 2.3. Szociális biztonság és egészségügy**
 - 2.4. Lakhatás**
 - 2.5. Oktatás és képzés**
 - 2.6. Áruk forgalma és szolgáltatások igénybe vétele**
- 3. A településen élő hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célok**
 - 3.1. Foglalkoztatás területén**
 - 3.2. Szociális biztonság és egészségügy területén**
 - 3.3. Lakhatás területén**
 - 3.4. Oktatás és képzés területén**
 - 3.5. Szolgáltatások igénybe vétele, akadálymentes környezet megvalósítása területén**
- 4. Ajánlás a dévaványai munkáltatók számára az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség elveinek a foglalkoztatás során történő érvényesítése érdekében**

1. Bevezető

Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülése és az esélyegyenlőség előmozdítása, mint szabályozási tárgy nem előzmények nélküli a magyar jogban.

Az Alkotmány 8. § (1) bekezdése szerint az alapjogok tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű feladata.

Az Alkotmány 70/A. § (3) bekezdése az esélyegyenlőség előmozdításának alapjait teremti meg, amikor kimondja, hogy „a Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti”.

Az Országgyűlés elismerve minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, annak érdekében, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, elfogadta az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség biztosításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt.

Fenti törvény 35. §-a szerint a települési önkormányzat helyi esélyegyenlőségi programot fogadhat el, melyben elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét segítő célokat. Az önkormányzati esélyegyenlőségi program tartalmazza különösen a helyi közügyekkel és a települési önkormányzat által ellátott feladatokkal kapcsolatos célokat, megvalósításuk forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését.

Az egyenlő bánásmód követelményének az 2003. évi CXXV. törvény szerint az alábbi területeken kell érvényesülnie:

- foglalkoztatás,
- szociális biztonság és egészségügy,
- lakhatás,
- oktatás és képzés,
- áruk forgalma és szolgáltatások igénybe vétele.

2. Helyzetelemzés

2.1. Településünk általános jellemzői

Településünk a Nagy Sárrét és a Nagykunság tájegységek találkozásánál található, 2000-ben nyerte el a városi címet. Területe 24. 673 ha, lakossága 8757 fő (2005. december). A természetes fogyás mértéke a 2002-2005 közötti időszakban - 46 és - 61 közötti érték.

A település lakásállománya 3283 lakás. Minden ingatlantulajdon be van kapcsolva a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba. A közcatornába bekapcsolt lakások száma 1459.

Háztartási gázfogyasztók száma 2552. Gázzal fűtött lakások száma 2552.

A település alapellátását megoldó intézményhálózat kiépült.

Biztosított az óvodás gyermekek napközbeni ellátása, az óvoda tagintézményeként működő Bölcsőde 10 férőhelyen végzi a 3 év alatti kisgyermekek napközbeni ellátását. A helyi Nevelési Tanácsadó és az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat 2003 szeptemberében kezdte meg működését.

Az alapfokú oktatás az 1.-8. évfolyamon az Önkormányzat által fenntartott Ványai Ambrus Általános Iskolában és a Debreceni Református Egyházkerület által fenntartott Szügyi Dániel Református Általános Iskolában folyik.

Középfokú oktatást a Békés Megye Képviselő-testülete által fenntartott Gyermekek, Ifjúsági Otthona Szakiskolája és Kollégiuma, valamint a helyi önkormányzat által fenntartott Eötvös József Gimnázium és Szakiskola folytat.

A közoktatás szolgáltatásait igénybe vevők többsége az aktív korú lakosság gyermekei közül kerül ki.

2000-ben megteremtődtek az alapfokú művészetoktatás feltételei is településünk gyermekei számára

Művelődésre az Általános Művelődési Központ (intézményegységei: Ladányi Mihály Könyvtár, a József Attila Művelődési Ház, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény) valamint a Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény programjai, sportolásra a helyi Sportegyesület szakosztályai biztosítanak lehetőséget.

A Strandfürdő úszómedencéi alkalmasak az úszásoktatás szervezéséhez. A Strandfürdőben gyógyászati részleg is működik.

Jelentős szerepet töltenek be településünkön a civil szervezetek, valamint a történelmi egyházak. Programjaikkal segítik a település lakosai szabadidős tevékenységének tartalmas eltöltését.

Városunknak a Hargita megyei Székelykeresztúr településsel fennálló kapcsolata több, mint 10 éves múltra tekint vissza. E kapcsolattal csereüdültetés is lehetővé vált, emellett sor kerül egymás kulturális értékeinek megismerésére is.

2.2.Foglalkoztatás

Mivel településünk jellegzetes mezőgazdasági település aszályos, vízzáró agyagrétegének köszönhetően pedig egyben belvízveszélynek kitett növénytermesztéssel és jelentős állattartással.

Az elmúlt évek során történt gazdasági átalakulás hatásaként munkahelyek sora szűnt meg, így településünket sem kerülte el a munkanélküliség. Új munkahelyek kis számban létesültek, induláskor munkaerő felvételük nem nagy létszámot jelentett. A mezőgazdasági termelőszövetkezetek átalakulása tovább növelte a munkanélküliséget. A termelőszövetkezetekből és a megszűnt ipari létesítményekből felszabadult munkaerő munkanélkülivé, kis részük őstermelővé vált.

A településen lévő munkahelyek (Ekuna Bt., Villamos Tekercselő Üzem, ÁFÉSZ,.. valamint a költségvetési intézmények) nyújtanak megélhetést a lakosok számára.

A település mezőgazdasági jellegéből adódóan meghatározó az agrárágazat. Több kisebb volumenű mezőgazdasági vállalkozás működik, 2960 fő rendelkezik őstermelői igazolvánnyal, de közülük kb. 10 fő az, aki 100ha feletti területen gazdálkodik. Az őstermelők nagyobb hányada csak jövedelmük kiegészítése érdekében végzi a mezőgazdasági tevékenységet.

A mezőgazdasági vállalkozásoknál bejelentett alkalmazottak száma nem számottevő, a munka jellegéből adódóan jellemző az idényjellegű foglalkoztatás.

Településünk szociális és gazdasági helyzetéből adódóan komoly problémát jelent a munkanélküliség. Szerepe van abban, hogy a településről történő elvándorlás éves mértéke a 2002-2005 közötti időszakban -20 és -39 közötti.

A település munkanélküliségi rátája hosszú ideje 12-14 % közötti.

Mivel településünk elsősorban mezőgazdasági jellegű, így az alacsonyabb iskolai végzettségű munkavállalók a rendszerváltás előtt a mezőgazdaságban el tudtak helyezkedni. A rendszerváltást követően a termelőszövetkezetek megszűnésével az állandó munkát, valamint az idénymunkát jelentő gazdálkodó szervezetek munkaerő igénye csökkent, mivel a településen más, alacsony képzettségűeket foglalkoztató munkaadó csak kis számban van jelen, így a munkaerőpiacról kikerülők elhelyezkedni nem tudnak.

A szakképzettséggel rendelkezők esetében jellemző, hogy képzettségük nem felel meg az átalakult munkaerő-piaci igényeknek.

Regisztrált munkanélküliek száma

(2005. december)

Életkor	Férfi	Nő	Összesen
20 év alatti	14	14	28
21-30 éves	70	79	149
31-45 éves	70	96	166
45 év feletti	58	53	111
Összesen:	212	242	454

A regisztrált munkanélküliek közül munkanélküli járadékban részesül 158 fő, nemek szerinti megoszlás: férfi 105 fő, nő 53 fő.

Az aktív korúak közül rendszeres szociális segélyében részesülők száma 96 fő, - arra utal, hogy sok a munkanélküli ellátásból már kikerült állástalan.

A regisztrált munkanélküliek iskolai végzettség szerinti megoszlása

8 ált- nál keve- sebb	Ált. isk.	Szakm. képző	Szak- isk.	Spec szak- isk.	Szak- közép iskola	Techn.	Gimn	Főisk	Egyetem	Össz.
2,1%	34,8 %	43,0%	1,9%	0,2%	8,9%	1,9%	6,3%	0,6%	0,2%	100,0 %

A regisztrált munkanélküliek jelentős hányada nehezen tud elhelyezkedni, mivel közöttük nagyarányú az alacsony képzettségű, többszörösen hátrányos helyzetű munkavállalói réteg.

A regisztrált munkanélküliek 26 %-a a munkanélküli ellátásba kerülés előtt segédmunkás munkakörben volt foglalkoztatva.

A munkanélküli ellátásba kerülés előtt segédmunkásként foglalkoztatottak életkor és nem szerinti megoszlása (2005. december)

Életkor	Férfi	Nő	Összesen
18-20 éves	-	2	2
21-30 éves	7	4	11
31-45 éves	41	17	58
45 év feletti	16	8	24
Összesen:	64	31	95

Képviselő-testületünk évente visszatérően foglalkozik a foglalkoztatás helyzetével, keresi a lehetőségeket a munkahelyteremtésre és megtartásra.

A közhasznú foglalkoztatás a közmunkaprogram, a közcélú foglalkoztatás valamint a szociális földprogram keretein belül is segíti a lakosok munkához jutását.

Közhasznú, közcélú foglalkoztatás, közmunkaprogramban részt vevők száma az Önkormányzatnál és intézményeinél 2000-2005

Év	Foglalkoztatott létszám (fő)		1 fő foglalkoztatásának átlagos időtartama	Nő	Roma
2000	Közhasznú	137	124	89	10
	Közcélú	22	38		
	Közmunka 1.	116	90		
	Közmunka 2.	83	93		
2001	Közhasznú	114	132	84	14
	Közcélú	82	18		
	Szociális közmunka	6	182		
	Közmunka	173	114		
	Intézményeknél	18	181		
2002	Közhasznú	91	109	98	17
	Közcélú	59	34		
	Szociális közmunka	6	365		
	Közmunka 1.	101	89		
	Közmunka 2.	90	116		
	Közmunka tovább foglalkoztatott	30	70		
	Egyéb foglalkoztatott	10	3		
	Intézményeknél	11	121		

Év	Foglalkoztatott létszám (fő)		1 fő foglalkoztatásának átlagos időtartama	Nő	Roma
2003	Közhasznú	150	120	71	16
	Közcélú	125	38		
	Közmunka	0	0		
	Közmunka tovább foglalkoztatott	14	67		
	Egyéb foglalkoztatott	11	25		
	Intézmények	5	169		
2004	Közhasznú 8 órás	87	108	65	5
	Közhasznú 6 órás	42	57		
	Közcélú	111	49		
	Egyéb foglalkoztatott	10	7		
	Egyéb 6 órás foglalkoztatott	1	335		
2005	Közhasznú 8 órás	41	65	51	4
	Közhasznú 6 órás	121	85		
	Közcélú 8 órás	60	64		
	Közcélú 6 órás	18	61		

Annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű családok megélhetését ne a különböző segélyek biztosítsák, hanem képesek legyenek önmagukról és családjukról megfelelő színvonalon gondoskodni, településünk elindult a Szociális Földprogram.

A program keretében történő foglalkoztatás 1997-től növénytermesztés terén kezdődött, majd 2003-ban megtörtént az állattenyésztéssel való kiegészítése.

A Képviselő-testület minden évben biztosítja a programhoz kötődő föld- és ingatlanterületeit, a programhoz szükséges pénzügyi és szakmai fedezetet.

A Szociális Földprogram alapján végzett növénytermesztési tevékenységet 2003-ban állattenyésztéssel egészítette ki településünk, mely a Dévaványa külterület 01291/1 hrsz-ú területen a Kántor tanyán valósul meg.

A növénytermesztés területén 49ha szántó valamint 21,4 ha gyep területen folyik gazdálkodás.

A szociális földprogramban résztvevők átlagléttszáma 20 fő. A foglalkoztatás időtartama változó, 2-5 hónap közötti. A munkabéreket átlagosan 50-50 %-os megosztásban az önkormányzat illetve a munkaügyi támogatás fedezi. A 8 év folyamatos programjainak eredményeként rendelkezésre állnak a talajművelő eszközök.

Városunkban két szervezet foglalkoztat megváltozott munkaképességű személyeket, a UWYTA KHT és a Fővárosi Kézműipari Rt.

A jelenleg e foglalkoztatóknál alkalmazottakat az Önkormányzat (a Helyi Rehabilitációs Bizottság nyilvántartása) segítségével tájékoztatta a munkalehetőségről és az érdeklődők ezt követően kerültek foglalkoztatásra. Sajnos azonban az érdeklődők k. 1/3 részét tudták alkalmazni.

Fentiekén túlmenően a Megyei Munkaügyi Központ pályázatának segítségével több helyi munkáltató megváltozott munkaképességűek foglalkoztatását is felvállalta. Ez az érintett munkáltatók dolgozói létszámának csak 2-3%-át teszi ki speciális, az általuk ellátható munkakörökben.

2.3. Szociális biztonság és egészségügy

A szociális védelmi rendszeren belül a segélyezés funkciója a leghátrányosabb helyzetű rétegek részére védelmet nyújtani, az alapvető létszükségletek kielégítéséhez anyagi forrást biztosítani.

Önkormányzatunk által nyújtott pénzbeli ellátások

2003-2005

(adatok eFt-ban)

Év	Támogatási forma										Tárgyévi összes kifizetés (eFt)
	Rendszeres szoc. segély		Időskorúak járadéka		Ápolási díj		Lakásfenntartási támogatás		Átmeneti segély		
	Ellátott (fő)	Éves kifizetés (eFt)	Ellátott (fő)	Éves kifizetés (eFt)	Ellátott (fő)	Éves kifizetés (eFt)	Ellátott (fő)	Éves kifizetés (eFt)	Ellátott (fő)	Éves kifizetés (eFt)	
2003	188	29.064	10	2.342	86	18.410	183	1.098	1020	14.325	65.239
2004	166	31.436	11	2.891	82	19.517	69	637	1036	16.426	70.907
2005	155	31.949	9	2.575	86	23.701	494	19.616	998	14.770	92.611

A gyermekek valamint a közép- és felsőfokú nevelési-oktatási intézményekben

nappali tagozaton tanulmányokat folytató fiatal felnőttek részére

nyújtott pénzbeli és természetbeni támogatások településünkön 2003-2005

adatok eFt-ban

Év	Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma	Rendszeres gyermekvédelmi támogatásra fordított összeg	Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek száma		Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra fordított összeg		Összes támogatás
			Pénzbeli	Természetbeni	Pénzbeli	Természetbeni	
2003	974 fő	52.977	1.400 fő	135 fő	9.382	836	63.195
2004	953 fő	57.728	791 fő	150 fő	5.443	1.794	64.965
2005	806	60.091	784	150	5.439	1.342	66.872

Településünk Önkormányzata Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj támogatásban részesíti azokat az önkormányzat területén állandó lakóhellyel rendelkező, hátrányos szociális helyzetű magyar állampolgárokat, akik állami felsőoktatási intézményben, illetve az Oktatási Minisztérium és az intézmények közötti megállapodás alapján nem állami felsőoktatási intézményben folyó nappali tagozatos, államilag finanszírozott első szakirányú továbbképzésben, valamint első akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzésben vesznek részt, vagy felsőoktatási tanulmányokat folytatnak.

Bursa Hungarica ösztöndíjban részesülők támogatására fordított összeg

2004-2005

Év	2004	2005
Támogatásban részesülők száma (fő)	15	15
Éves kifizetés (eFt)	680	750

A Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat 1997-ben kezdte meg működését. Később az intézményi struktúrához integrálódott a védőnői szolgálat. Feladata a családoknál felmerülő problémák komplex módon történő kezelése, mely magába foglalja a megelőzés érdekében tett intézkedéseket és szervezéseket, a problémák feltárását, a megoldás során tett intézkedéseket, segítséget, az egyének és családok mentális gondozását és utógondozását. Mentális és szociális segítséget nyújt a szociális problémával veszélyeztetett vagy azzal már rendelkező, illetve krízis helyzetben lévő egyének és családok számára.

A város központjához közel elhelyezkedő, jól megközelíthető épületben található helyiségek száma, azok berendezése megfelelően kialakított a munkához szükséges intimitás megtartásához. Az információáramláshoz szükséges technikai eszközök megfelelő mennyiségben rendelkezésre állnak, segítik a hatékony és gyors munkavégzést.

A szolgálat működésének alapelve az önkéntesség. A segítő kapcsolat kialakulása a lakosok önkéntes megkeresésén és együttműködésén alapszik.

Az elmúlt években a szolgáltatást igénybevevők száma 1800 és 1200 fő között mozgott, (a város lakosságának 15-18 %-a). Az iskolai végzettséget tekintve az alacsony kvalifikáltság a jellemző, hiszen a kliensek 53 %-a a nyolc általános iskolai osztályt sem végezte el, ami önmagában is több tekintetben hátráltatja az önálló és sikeres életvitel kialakítását.

A nemek szerinti megoszlás közel azonos, 54 és 46 % a nők javára. A szolgáltatásokat igénylők több mint fele (54%) gazdasági aktivitás vonatkozásában inaktív kereső. Számukra a

társadalombiztosítás, valamint az önkormányzat által nyújtott különböző rendszeres juttatások képezik a fő bevételi forrást.

Az intézményt felkeresők 22 %-a munkanélküli. Ez a szám nem olyan magas, mint amennyi probléma felmerülését jelenti.

A szolgálatot felkereső munkanélküliek 80 % - a 40 év alatti.

A munkaerő-piac szempontjából legveszélyeztetettebb 40 év feletti életkorúakra szocializációs nehézségeikből adódóan az újabb lehetőségek keresésében a nagyfokú passzivitás és az önbizalom hiánya jellemző.

A szolgáltatást igénybevevők 48 %-a házas vagy jellemzőbben élettársi kapcsolatban élő és általában több gyermeket nevel. Esetükben az önkéntes megkeresés elsősorban a gyermekek után járó ellátások igénylésére vonatkozik, de jellemző a gyermek magatartása miatti megkeresések száma is. A problémakezelés során azonban sok esetben a szülők párkapcsolati problémáira is fény derül.

A gyermeket egyedül nevelő szülőkkel történő kapcsolatfelvételtől minden esetben együttműködés alakul ki. A problémák 28 %-a alapjaiban valamilyen szinten anyagi eredetű.

Számottevően magas a családi-kapcsolati, az életviteli, valamint a lelki -mentális problémák száma. Jellemző a fentiek halmozott előfordulása. Általában csekély a tolerancia az együtt élő családtagok között, sok esetben a problémamegoldó képesség gyenge.

A gyermeknevelési problémák legtöbbször a szülői odafigyelés hiánya, a nem mintaadó magatartás, a felületes gondoskodás lelhető fel okként. A szülők egy része maga sem rendelkezik olyan szocializációs képességekkel, melyeket tovább tudna adni.

A szolgálatot felkereső időskorúak nagy része egyedülálló, rokoni kapcsolatokkal alig rendelkező, kis nyugdíjból élő. Az önálló életvitelük könnyítését segítő szolgáltatásokat keresik. Általános gondjuk az egészségi állapotuk instabilitása is.

Mivel az önkormányzat illetékességi területén élő szenvedély betegek száma 129 fő. Ez a tény tette indokoltá azt, hogy 2006. januárjától a Családsegítő Gyermekjóléti és Védőnői Szolgálat közösségi ellátás keretében szenvedélybetegek közösségi ellátását is végzi.

Településünkön az egészségügyi ellátást 4 háziorvos, két gyermekorvos és két fogszakorvos, valamint a védőnői szolgálat biztosítja.

A gyermek szakorvosok végzik az életkorhoz kötött, kötelező szűrővizsgálatokat és kötelező védőoltásokat. A biometrikus és érzékszervi szűrővizsgálatokkal kapcsolatos teendőket a 0-6 éves korosztályra, valamint a helyi nevelési-oktatási intézményekkel tanulói jogviszonnyal

rendelkező összes iskolásra vonatkozóan a védőnői szolgálat látja el. Az általános és középiskolás gyermekek fogorvosi szűrése évente megtörténik.

2.4. Lakhatás

A település lakásállománya 3283 lakás.

A tradicionális generációs együttélés nem jellemző, inkább a lakásviszonyok kényszere miatt kialakult három generációs együttlakás a gyakoribb.

Településünkön hajléktalan személy/család nincs.

Az önkormányzati tulajdonú lakások száma 65. E lakások kiutalása kizárólag rászorultsági szempontok alapján történik. Egyetlen igénylő kérelme sem került elutasításra faji, felekezeti, és más okok miatt.

Településünk a rászoruló (és igénylő), szociálisan hátrányos helyzetű családok önálló lakáshoz jutását az önkormányzat szociális keretéből - 5 év alatt visszafizetendő kamatmentes kölcsönrel támogatja.

Otthonteremtés helyi támogatásában részesülő családok száma és a támogatás mértéke 2000-2005 között

Támogatás mértéke	Támogatásban részesülő családok száma						Összesen
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Lakásépítésre 400 eFt	10	21	8	6	5	1	51
Lakás vásárlására 100-300 eFt közötti összeg, (legfeljebb a lakás vételárának 25 %-a)	23	11	23	23	25	33	138
Összes támogatott	33	32	31	29	30	34	189
A összes támogatás mértéke (eFt)	10.288	9.050	9.625	9.100	9.025	1.0188	57.276

Az állami gondoskodásból kikerülők közül helyi otthonteremtési támogatásban részesült fiatalok száma 2001-2004.

Év	2001	2002	2003	2004
Támogatásban részesülők száma	1 fő	2 fő	2 fő	2 fő

A lakosság közüzemi díjtartozásaiból származó adósságok rendezése érdekében településünk a szociális keretéből a rászoruló lakosok részére kamatmentes szociális kölcsönt biztosít. E

kölcsönök biztosításakor kizárólag a rászorultsági szempont kerül előtérbe, az ilyen gonddal küzdő lakosok között semmiféle hátrányos megkülönböztetésre nem kerül sor.

2.5. Oktatás és képzés

Az óvodai nevelés megszervezése az önkormányzat alapszolgáltatási körébe tartozik

Településünk önkormányzata e kötelező feladatáról helyben, saját fenntartású intézményben gondoskodik. Az intézmény integrált formában végzi a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését, egyéni fejlesztését, egyes esetekben külső szakember bevonására is sor kerül.

Az általános iskolai nevelés-oktatás is a települési önkormányzat kötelező feladata. A települési önkormányzat köteles gondoskodni az általános iskolai oktatásról. A nemzeti és etnikai kisebbség által lakott településen a nemzeti etnikai kisebbséghez tartozók számára a tankötelezettség teljesítéséhez szükséges általános iskolai nevelésről és oktatásról, ez a kötelezettség magába foglalja a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók ellátást is, amennyiben a többi gyermekkel együtt nevelhetők.

Településünk kötelező alapfeladatát ellátja. Fenntartja a Ványai Ambrus Általános Iskolát, közoktatási megállapodás alapján, átadott feladatként végzi a Debreceni Egyházközség Tanügyi Hivatala által fenntartott Szügyi Dániel Református Általános Iskola a dévaványai általános iskoláskorú gyermekek egy részének nevelését-oktatását.

A Ványai Ambrus Általános Iskola 8 évfolyamos. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is végzi.

A település tanköteles enyhe értelmi fogyatékos gyermekeinek oktatását külön osztályokban, az egyéb sajátos nevelést igénylő gyermek, nevelését – oktatását a többi gyermekkel integráltan történik. Kisebbségi oktatás Dévaványán nem folyik.

Városban két középfokú intézmény működik. A Békés Megye Képviselő-testülete Gyermek-Ifjúsági Otthona, Szakiskolája és Kollégiuma és a település által önként vállalt feladatként fenntartott Eötvös József Gimnázium és Szakképző Iskola.

Az Eötvös József Gimnázium és Szakképző Iskola összetett intézmény. 4 évfolyamos gimnáziumi osztályaiban évente 1 tanulócsoporthat indul. A legelső diákok 2002-ben szereztek érettségi bizonyítványt. Az intézmény sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését-oktatását is ellátja integrált formában.

A szakképzés előkészítése céljából évente két tanulócsoport kezdi meg tanulmányait a 9. évfolyamon. A tanulólétszám 1/3 része naponta más településekről jár be. Kollégiumi ellátást a Békés Megye Képviselő-testülete Gyermek, -Ifjúsági Otthona, Szakiskolája és Kollégiuma biztosít.

A helyi nevelési-oktatási intézményekben etnikai alapon történő szegregációra nem került sor. Mindhárom nevelési-oktatási intézmény kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű gyermekekkel való foglalkozásra. Gyermek-és ifjúságvédelmi feladataik ellátása során rendszeres kapcsolatot tartanak a Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekorvosokkal.

2003. szeptemberétől önkormányzatunk létrehozta a Napköziotthonos Óvoda tagintézményeként a Pedagógiai Szakszolgálat, ahol főállású szakemberek végzik a logopédiai ellátással, a nevelési tanácsadással, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztésével kapcsolatos feladatokat.

2.6. Szolgáltatások igénybe vétele, akadálymentes környezet

A mozgásában korlátozott emberek részére különösen nagy gondot jelent a helyváltogatás mindennapi ügyeik intézésében. A település középületei közül csak a Ványai Ambrus Általános Iskola, valamint az Eötvös József Gimnázium és Szakiskola akadálymentesítése történt meg.

A fogyatékos személyek önrendelkezésen alapuló önálló életvitelének megkönnyítése érdekében településünkön 2004-ben Támogató Szolgálat kezdte meg működését a Családsegítő Gyermekjóléti és Védőnői Szolgálatba integráltan.

Feladata elsődlegesen a lakások kívüli közszolgáltatások elérésének segítése. Az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzájutás segítésén túl fontos az egészségi állapotuk miatt hátrányos helyzetben lévő emberek társadalmi és kulturális integrációjának növelése, a szállító szolgálat tevékenysége ezekre a programokra is kiterjed.

A szolgáltatás felvállalta az ellátottak szociális és mentális gondozását is. Mindez személyes találkozások során valósul meg. Ezt segíti a fogyatékkal élők számára szervezett programokon való részvétel lehetőségének biztosítása.

Településünk Ladányi Mihály Könyvtárának egyik feladata a lakosok számára közhasznú információs tevékenység végzése, vagyis biztosítani a lakosok számára az információhoz való szabad hozzáférést a kultúra, irodalom és gazdaság minden területén. Ezt segíti az is, hogy a könyvtárban 2004-ben létesült közcélú e - Magyarország pont, mellyel a lakosság számára

térítésmentesen megteremtődött az egyéni információkeresés (pl. pályázati információk megszerzése stb.) lehetősége.

3. A településen élő hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célok

3.1. Foglalkoztatás területén

3.1.1. Településünkön a Szociális Földprogramhoz kapcsolódóan azon a foglalkoztatottak és a családi gazdálkodás után érdeklődők, részére településünk a Munkaügyi Központ támogatásával képzés indul annak érdekében, hogy a programban részt vevők képessé váljanak östermelőként vagy családi gazdálkodóként mezőgazdasági tevékenységet folytatva a későbbiekben családjuk ellátására, önfoglalkoztatóvá válásra.

Ehhez a célhoz a Nemzeti Földalapról Dévaványán lévő állami tulajdonú földekből földterület igénylésére kell pályázni annak érdekében, hogy a programban résztvevő és önálló gazdálkodásra képes és rászorulók részére azok természetben kiadhatók legyenek.

3.1.2. Az állattartó tevékenységének bővítése a mangalicatenyésztésen túl, húshasznú szarvasmarha tenyésztésével, mellyel agrár-környezetvédelmi szempontú gyepgazdálkodás megvalósítása mellett bioélelmiszer alapanyag előállítására is kíván törekedni.

3.1.3. Városunkban jelentős számban élnek olyan személyek, akiknek a megélhetése megváltozott munkaképességükből adódóan alacsony szinten megoldott. Az Önkormányzat e körbe tartozók foglalkoztatása és jövedelmi viszonyainak javítása érdekében olyan célszervezetekkel, melyek rehabilitációs foglalkoztatókat hoznak létre folyamatosan együttműködik.

3.1.4. Alapvető cél a női foglalkoztatottság növelése, a gyermekgondozáson lévő nők munkaerőpiacra történő visszatérésének ösztönzése.

Ebből adódóan cél az elsősorban női munkaerőt alkalmazó foglalkoztatók felkutatása.

3.1.4 A munkaerőpiacra való visszatérést elősegítő tanácsadó, pszicho-szociális háttérszolgáltatás biztosítása, a munkaerő-piaci, szociális, képzési, egészségügyi, kulturális szolgáltatások közötti együttműködés erősítése.

3.2. Szociális biztonság és egészségügy területén

- 3.2.1. A dévaványai lakosság életminőségében, megbetegedési és halálozási viszonyaiban érvényesülő kedvezőtlen, romló tendenciák fékezése, megállítása, a hosszú távú javulás feltételeinek fokozatos megteremtése, hiszen jó egészségi állapot növeli az emberek biztonságérzetét és elégedettségét. Az egészség feltételeit alapvetően a családok és közösségek környezetében kell elérhetővé tenni, biztosítani. Az egészséget hátrányosan befolyásoló tényezőkre, módszerekre direkt hatást kell gyakorolni és így a kedvezőtlen irányú folyamatokat megállítani.
- 3.2.2. Cél az egészségügy területén a hátrányos helyzetűek speciális szükségleteit szem előtt tartó prevenciók tevékenység továbbvitele, illetve fejlesztése.
- 3.2.3. A gyermekek egészséges felnőtté válása érdekében szükséges a hatékony gyermek és ifjúságvédelem, a hatékony együttműködés az intézmények között mind a hátránykompenzációban, mind a prevenció munkában.
- 3.2.4. A gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak kialakítása érdekében cél az Iskolatej programban való további részvétel.
- 3.2.5. A gyermekek, tanulók egyenlő iskolai esélyeinek biztosítása érdekében a szociális háló kiterjesztése.
- 3.2.6. Mivel a mozgásszegény életmód következtében a települési nevelési-oktatási intézményekbe járó gyermekek/tanulók több mint 40 %-a valamilyen mozgásszervi és/vagy belgyógyászati eredetű betegségben szenved. Leggyakoribb a lúdtalp, a mellkasi elváltozások, a gerincoszlop elváltozásai, az asztma, a kóros elhízás, a vegetatív labilitás. Kisiskoláskorban még van esély arra, hogy a gyermekek természetes igényű mozgása szakember felügyeletével a további kóros elváltozásokat lassítsa, megállítsa, legjobb esetben visszafordítsa.
- Az előrelépés érdekében legfontosabb az életkor és az egészségi állapot alapján differenciált csoportok működésének lehetővé tétele, valamint ezen csoportok működtetéséhez a tárgyi, személyi, anyagi feltételek biztosítása.
- 3.2.7. Cél a lakosság (ezen belül az ifjúság) egészségi, edzetségi állapotának javítása érdekében az iskolai sporttevékenység, valamint a szabadidősport tárgyi feltételeinek megteremtése (tornacsarnok építése).

3.3. Lakhatás területén

- 3.3.1. Továbbra is cél a rászoruló, szociálisan hátrányos helyzetű családok önálló lakáshoz jutásának támogatása az önkormányzat szociális keretéből.
- 3.3.2. A támogatás megítélésekor semminemű hátrányos megkülönböztetés nem alkalmazható, **kizárólag a rászorultsági szempont vehető igénybe.**

3.4. Oktatás és képzés területén

- 3.4.1. Minden gyermek járjon óvodába, tankötelességét a legmegfelelőbb helyen szükséges biztosítani. Az iskolaköteles korosztály minden tagja legyen valamelyik intézmény tanulója, és eredményesen végezze el az előírt évfolyamokat.
- 3.4.2. Minden rászoruló gyermeknek (etnikai hovatartozástól függetlenül) segítséget kell nyújtani a mentális problémák kezeléséhez, az alapfokú oktatás befejezéséhez, a gimnáziumi és a szakképzésben való részvételhez.
- 3.4.3. Cél a hátrányos helyzetű tanulók tanköteleskor utáni iskolai lemorzsolódásának csökkentése. Ennek érdekében feladat a helyi nevelési-oktatási intézmények gondoskodjanak a komplex felzárkóztató programok bevezetése személyi feltételeinek megteremtéséről.
- 3.4.4. Tanulási kudarcok, devianciák miatt ne legyen az iskolarendszert elhagyó tanuló.

3.5. Szolgáltatások igénybe vétele, akadálymentes környezet megvalósítása területén

- 3.5.1. Településünkön a mozgáskorlátozottak száma 217 fő, a más fogyatékkal élő emberek száma 55-60 fő. A települési közintézmények feltételrendszer csak kis mértékben felel meg az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben meghatározott követelményeknek, ezért kiemelt cél a közintézmények alkalmassá tétele a mozgásuk/vagy más okok miatt hátrányos helyzettel élő személyek befogadására.
- 3.5.2. A fogyatékkal élő emberek társadalmi integrációjának segítése érdekében elengedhetetlen, hogy a különböző szolgáltatások számukra mind fizikailag, mind kommunikációs szempontból elérhetővé váljanak. Ezen cél

elérése érdekében a már működő Támogató Szolgálat további működtetése, (esetleges bővítése) szükséges.

- 3.5.3. Biztosítani kell, hogy a fogyatékos személyekkel kapcsolatos intézkedések megfogalmazásra kerüljenek, s a folyamatokba az érintett személyek, illetve képviselőik is kerüljenek bevonásra.

4. Ajánlás a dévaványai munkáltatók számára az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség elveinek a foglalkoztatás során történő érvényesítése érdekében

A megkülönböztetés tilalma - egyenlő bánásmód

- A munkáltatók a foglalkoztatás során - a munkaerő-felvételnél, alkalmazásnál, a munkabérek, a jövedelmek, a juttatások, a képzés, a továbbképzés és egyéb ösztönzések meghatározásánál, az áthelyezés, a felmondás és egyéb foglalkoztatással összefüggő esetekben - a munkavállalók bárminemű, különösen nemük, koruk, családi állapotuk, nemzetiségük, fajuk, származásuk, vallásuk, politikai meggyőződésük stb. miatti hátrányos megkülönböztetésétől tartózkodjanak; törekedjenek annak megakadályozására - kivéve a foglalkoztatás jellegéből vagy természetéből egyértelműen következő, szükséges megkülönböztetés eseteit. Fordítsanak kiemelt figyelmet a munkavállalók életkora miatt bekövetkező közvetlen és közvetett diszkrimináció megelőzésére és megszüntetésére.

Az emberi méltóság tiszteletben tartása

- A munkáltatók a foglalkoztatás során tartsák tiszteletben a negyven év feletti munkavállalók emberi értékeit, méltóságát, egyediségét. A munkáltatók a saját és a munkavállalók érdekeit figyelembe véve, azokat összeegyeztetve átlátható szerződéses viszonyokat alakítsanak ki.
- Olyan munkafeltételeket, munkakörülményeket teremtsenek, amelyek az alapvető értékek megőrzéséhez és megerősítéséhez hozzájárulnak.

A méltányos és rugalmas elbánás

- A megkülönböztetés tilalma, az egyenlő bánásmód elve nem alkalmas az összes létező egyenlőtlenség megszüntetésére, amely a negyven felettieket érheti foglalkoztatásuk során.

- A munkáltatók törekedjenek olyan pozitív, méltányos és rugalmas intézkedéseket hozni, amelyek elősegítik az érintett korosztály foglalkoztatási pozícióinak javulását, megőrzését.

Munkaerőfelvétel, munkában történő alkalmazás esetén

- A munkáltatók az álláshirdetéseik megfogalmazásakor és a munkavállalók kiválasztásánál széles korosztályt célozzanak meg.
- Álláshirdetéseikben és munkaerő kiválasztási szempontjaik meghatározásánál korhatár ne szerepeljen, kivéve a foglalkoztatás jellegéből vagy természetéből egyértelműen következő szükségszerű megkülönböztetés eseteit.
- A munkáltatók a munkaerő felvétele során a hangsúlyt az adott munkához szükséges készségekre, képességekre, jártasságokra és tapasztalatokra helyezték.
- Az előzetes képzéshez, betanuláshoz kötött munkakörök betöltésénél a negyven felettiak jelentkezését ne utasítsák el csak arra hivatkozva, hogy a képzés és a betanítás korukból következően már nem kifizetődő befektetés.

Emberi erőforrás fejlesztése, munkahelyi továbbképzés, átképzés, tanulás

- A szakképzett és alkalmazkodó-képes munkaerő számának növelése érdekében, a munkáltatók biztosítsák az egész életen át tartó tanulás lehetőségét.
- A munkáltatók a munkavállalóik tanulási, továbbképzési és fejlődési igényeit folyamatosan vizsgálják át, azokat érdekekkel hangolják össze. A negyven év felettieket kiemelten ösztönözzék a tanulásra, a továbbképzés, az átképzés és egyéb fejlődési lehetőségek igénybevételére.

A munkafeltételek, munkakörülmények kialakítása, egészségvédelem

- A munkáltatók a munkakörülményeket úgy alakítsák ki és szükség szerint oly módon alakítsák át, hogy ez folyamatosan segítse elő az idősebb korúak fizikai és szellemi képességeinek maximális kiteljesedését.
- A munkáltatók legyenek elkötelezettek a munkavállalóik egészsége és biztonsága iránt, ezért olyan személyügyi politikát alakítanak ki, amely hozzájárul a munkavállalók egészségéhez és biztonságához. A munkavállalók jó egészségi állapotának megtartására, betegségeik megelőzésére a munkáltatók aktív eszközökkel ösztönözzék a munkavállalókat az egészséges életmód kialakítására, folytatására.

Déaványa, 2006. március 31.

Pap Tibor
polgármester